

HENRI GOLDBERG

Mijn bewustzijn, mijn recht.

Ik werd op 10 februari 1935 te Brussel geboren in een Joods gezin. Mijn ouders waren afkomstig uit Polen, maar ze verlieten dat land in de jaren '30 omdat het erg antisemitisch was. Drie jaar na mijn geboorte werd ons gezin uitgebreid door de komst van mijn zusje, Giliane. Twee jaar later, echter, toen ik een jongen van vijf jaar was, brak de Tweede Wereldoorlog uit.

In mei 1940 trok ons gezin naar Toulouse. Mijn vader, Luzer, een erg handig man, was erin geslaagd plaatsen te bemachtigen op de laatste boot richting Amerika. Toch zijn we niet op die boot ingescheept, omdat mijn zusje ziek was. Mijn ouders vreesden dat het meisje de zware tocht niet zou overleven en besloten daarom in Frankrijk te blijven. In september '40 waren wij terug in Brussel.

Eenmaal terug in Brussel, werden wij vanaf 28 oktober 1940 tot en met 21 september 1942 geconfronteerd met de zeventien verordeningen die de Duitsers afriepen ter regulering van het leven van Joden gedomicilieerd in België.

Die ordonnanties, in feite uitgevaardigd door Generaal Alexander von Falkenhäuser, Militair Bevelhebber in België en Noord-Frankrijk, verliepen in verschillende fasen. Eerst moesten alle Joden zich melden in de gemeentehuizen. Bij weigering werden de personen in kwestie gestraft door dwangarbeid te verrichten in Duitsland.

In een volgende fase van de ordonnanties werd de Joden het recht ontzegd om economische actoren te zijn. Zo mochten Joodse artsen, militairen, advocaten, enz. niet meer werken. Hier bleef het jammer genoeg niet bij. Na de economische ontmanteling werden wij ook nog sociaal geïsoleerd. Joodse kinderen mochten niet meer naar de openbare school, waardoor de schooldirecteur mijn vriendjes en mezelf naar huis stuurde. Bovendien werden alle Joden ouder dan 6 vanaf juni 1942 verplicht om een Davidsster te dragen op hun jas. Wij moesten toen op de Oude Markt van Brussel een Jodenster afhalen en die op onze kledij spelden, als teken van onze afkomst.

Op een gegeven moment vielen de Duitsers binnen. Mijn vader zag geen andere uitweg dan naar het dak te vluchten. Mijn zusje was echter nog zeer jong en kon dus niet met mijn ouders of mij mee vluchten. Daarom plaatsten mijn ouders haar in de zorg van een buurvrouw die een herberg uitbaatte. In die herberg moest mijn zus, een jong en bekoorlijk meisje, zorgen voor het vermaak van de klanten door te dansen. Ikzelf werd door mijn moeder meegenomen naar de kruidenier aan de overkant van de straat waar geen Joden verbleven. 's Nachts zat ik samen met mijn moeder op het toilet van de koer. Ik zat op haar schoot en samen vielen we in slaap in elkaars armen. We voelden ons daar veilig, ver weg van alle sleur.

Toen ik op een dag bij de kapper zat, kwam er een Duitse soldaat binnen. Stiekem vroeg ik aan de kapper waaraan ze mijn identiteit zouden kunnen herkennen. Toen hij me antwoordde dat mijn ogen mij zouden verraden sloot ik ze onmiddellijk. De Duitsers hebben me niet herkend.

Het Verzet nam me mee toen ik zonder jas voor de deur van de kapperszaak zat. Ze brachten mij naar een weduwe in Noord-Frankrijk waar ik verbleef tot het einde van de oorlog. Ik leefde zeven maanden ondergedoken en veranderde mijn naam in Henri Dubois.

Mijn vader werd twee keer gearresteerd. Hij had twee identiteitskaarten, één valse en één echte. Hij had een neef bezocht in Ath en had enkel zijn vals identiteitsbewijs op zak. Hij werd door de Duitsers gedeporteerd; drie dagen en vier nachten zat hij met honderd andere mensen in één wagon. In die wagon stonden twee emmers, één met water en één voor de behoeftes, maar iets te eten was er nauwelijks. Die deportatie was een konvooi dat vanuit de Dossinkazerne in Mechelen vertrokken was. Gelukkig kon mijn vader die keer ontsnappen. Hij had namelijk zelf een gat in de wagon gemaakt, waarlangs hij zich naar beneden liet glijden.

Een tweede keer is mijn vader er niet zo fortuinlijk vanaf gekomen. Bij een tweede deportatie kon hij niet ontsnappen. Hij kwam doodmoe aan in Auschwitz, als een zombie, met honger en dorst. Ik bad iedere dag om mijn vader terug te zien, maar mijn vader is nooit meer teruggekeerd naar huis.

Mijn moeder, Perla Orzechowska genaamd, kon, dankzij wat geld dat mijn vader achtergelaten had, een kamer huren. Zij was ook dienstmeid in de adellijke

familie D'Aspremont-Linden. Die familie had tevens een zoon verloren in het Verzet. Na de oorlog mocht mijn moeder bij die familie blijven werken, maar mijn moeder wilde dat niet. Zij was een naaister en heeft door haar naaiwerk mij en mijn zus altijd kunnen onderhouden.

Terwijl mijn moeder in dienst was van die adellijke familie, leefde ik ondergedoken bij een Noord-Franse weduwe. Daar kreeg ik catechismuslessen, want Dubois was katholiek. Ik heb onderwijs steeds ter harte genomen en heb dan ook economie gestudeerd. Vanaf mijn zestiende heb ik zelf gewerkt, aanvankelijk om mijn studies te betalen. Zo heb ik pelsen genaaid en les gegeven. Als student had ik een pet met daar het devies 'Mijn bewustzijn en mijn recht' op. Ik was dol op die pet en dat devies is mij nog steeds dierbaar.

Als volwassene ben ik twee keer in het huwelijksbootje getreden, met twee kinderen en twee achterkleinkinderen die mijn leven zegenen. Mijn raad voor mijn kleinkinderen en alle andere jonge mensen is de volgende: doe *altijd* wat u wenst, volg uw hart.

Henri Goldberg (Brussel, 10 februari 1935)

Koninklijk Atheneum Sint-Truiden

Tichelrijlaan 1 · 3800 Sint-Truiden

011 68 21 24

info@campustichelrij.be of ka.sint-truiden@g-o.be

www.campustichelrij.be

---

directie: Greet Steegmans Koninklijk Atheneum en Nadine Libens
Campus Tichelrij

leerkrachten: Grosemans Evi en Surinx Sylvia

leerlingen: Delanghe Ruben, Haidari Farid, Jardin Febe,

Kaur Akwinder, Robin Jodie, Speelmans Jolien, Tilkens Paulien
en Timmerman Hendrik

externe medewerkers: Mario Van Dam, Sint-Niklaas (tekstrevisor)
en Frank Van Eeckhout (Auschwitz in Gedachtenis vzw)
